

The Gleaner

Vol 21 (1997)

In Memoriam of Leandros Vranousis

Η συμβολή του Λεάνδρου Βρανούση στην έρευνα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Εργογραφία

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.202](https://doi.org/10.12681/er.202)

To cite this article:

eranistes, eranistes. (1997). Η συμβολή του Λεάνδρου Βρανούση στην έρευνα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Εργογραφία. *The Gleaner*, 21, 15–18. <https://doi.org/10.12681/er.202>

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ

Ἔργογραφία*

1. Τὰ τραγοῦδια τοῦ Ρήγα καὶ τῶν μιμητῶν του), *Νέα Ἑστία* 44 (1948) 1229-1236, 1291-1297.
Στὸ ἀνάτυπο ὁ τίτλος συμπληρώνεται: «Μ' ἓνα ἄγνωστο Θούριο Ἄσμα».
2. Ἐθανάσιος Ψαλίδας. Ὁ Διδάσκαλος τοῦ Γένους, 1767-1829. Ὁ πατριώτης — ὁ πολιτικός — ὁ ἀγωνιστής, Ἀθήνα 1952.
Ἀνατύπωση μὲ προσθήκες καὶ εὑρετήριο ἀπὸ τὴν Ἑπειρωτικὴ Ἑστία 1 (1952) 331-470.
3. «Ρήγας καὶ Μαυρογένης», *Ἑλληνικὴ Δημοσιογραφία* 11 (1953) 365-372 (βλ. καὶ προσθήκη στὴ σ. 377).
4. *Ρήγας*, Ἀθήνα 1954 [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 10].
Τὸ ἔργο γνώρισε πολλὰ ἀνατυπώσεις.
Τμήματα τῆς μελέτης ἀναδημοσιεύονται στὸ ἄρθρο «Ρήγας. Σελίδες ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Λεάνδρου Ι. Βρανούση», *Ἡὼς* τχ. 92-97 (1966) 209-240.
5. «Ὁ “ἔμμανῆς [γρ. ἐρωτομανῆς] τῆς ἐλευθερίας”», *Ἑλληνικὴ Δημοσιογραφία* 13 (1954) 335-339.
Ἡ μελέτη ἀναφέρεται στὸν Ρήγα.
6. — (Ἐπιμ.), *Οἱ Προδρόμοι*, Ἀθήνα 1955 [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 11].
Τὸ ἔργο γνώρισε πολλὰ ἀνατυπώσεις.
Ἀναφέρεται στοὺς Κ. Δαπόντε, Φαναριῶτες στιχουργοί, Ἀθ. Χριστόπουλο, Γ. Σακελλάριο, Μιχ. Περδικάρη, Ἰω. Βηλαρά.
7. *Ρήγας Βελεστινλῆς. 1757-1798*, Ἀθήνα, Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, 1957.
8. «Ἡ 200ῆ ἐπέτειος ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ρήγα Βελεστινλῆ ἢ Φεραίου», *ΔΙΕΕ* 12 (1957-1958) 369-371.
Τὸ δημοσίευμα ὑπογράφεται μὲ τὸ ἀρχικὸ γράμμα «Ω».
9. — (Ἐπιμ.), *Ἀδαμαντίου Κοραῆ, Ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Πρωτοψάλτην (ἐπιλογή)*, Ἀθήνα, Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, 1959.

* Δὲν περιλαμβάνονται ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες, βιβλιοκρισίες καὶ λήμματα σὲ ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξικά. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἐργογραφίας ἀντλοῦνται ἀπὸ τὸ ἔργο *Νεοελληνικὸς Διαφωτισμὸς. Βιβλιογραφία 1945-1995*, Γενικὴ Ἐπιμέλεια Δημ. Γ. Ἀποστολόπουλου - Ἐμμ. Ν. Φραγκίσκου, Ἀθήνα 1997.

10. «Ο “Πατριωτικός Ύμνος” και ἡ ἑλληνική “Καραμανιόλα”», *Εἰς μνήμην Κ. Ἀμάντου*, Ἀθήνα 1960, σ. 299-336.
Τὸ ἀνάτυπο κυκλοφόρησε μὲ προσθῆκες.
11. «“Πολιτικά Σοφίσματα”, ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ Ἀθανασίου Χριστοπούλου», *ΕΜΑ* 10 (1960) 17-162.
Μόνο σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ ἀνατύπων. Ὁ τόμος τῆς Ἐπετηρίδας κυκλοφόρησε φωτομηχανικὰ τὸ 1997· βλ. καὶ ἀρ. 41.
12. «“Ρήγας ἢ Κατὰ ψευδοφιελλήνων”, ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ Μιχαὴλ Περδικάρη», *ΕΜΑ* 11 (1961) 17-204.
Μόνο σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ ἀνατύπων. Ὁ τόμος τῆς Ἐπετηρίδας κυκλοφόρησε φωτομηχανικὰ τὸ 1997, ὅπου προτάσσεται τὸ σχετικὸ εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα τοῦ ἀρ 6.
13. «Ὁ Ρήγας καὶ τὸ θέατρο. Ἡ μετάφραση τῶν “Ὀλυμπίων” τοῦ Μεταστασίου», *Θέατρο* τχ. 5 (1962) 25-29.
14. *Ρήγας Βελεστινλής, 1757-1798*, Ἀθήνα, Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, 1963.
Δεύτερη ἔκδοσις, ἐπαυξημένη τοῦ ἀρ. 7.
15. «Βηλαρικὰ Σημειώματα», *Ὁ Ἐραμιστῆς* 2 (1964) 7-20, 40—59.
Γιὰ τὸ στιχούργημα «Κατὰ γυναικῶν».
16. «Κῶδιξ ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων κειμένων, τῶν ἐτῶν 1759-1824, καταρτισθεὶς ὑπὸ Ἰωάννου Οἰκονόμου (Λογιωτάτου), τοῦ Λαρισσαίου», *ΕΜΑ* 14 (1934) 255-311.
17. — (Ἐπιμ.), «Ρήγας (1757-1798). Εἰσῆγησις καὶ ἐκλογὴ κειμένων», *Ἐποχὲς* τχ. 11 (1964) 86-100.
18. «Τὸ IB' Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν — Ἔρουναι εἰς Βιέννην, Βουδαπέστην καὶ Ρουμανίαν. Ἐκθέσεις...», *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 40 (1965) 632-648.
Μεταξὺ ἄλλων, παρουσίαισι στοιχείων γιὰ τὸν σύντροφο τοῦ Ρήγα Ἰω. Καρατζά, τὸν Ἀθ. Χριστόπουλο καὶ τὸ ἔργο του («Πολιτικά Σοφίσματα», τὰ πατριωτικὰ φυλλάδια «Πρὸς τοὺς Ρωμαίους τῆς Ἑλλάδος» (1798) τοῦ Κων. Σταμάτη καὶ «Σποχασμοὶ ἐνὸς φιλέλληρος» (1798) τοῦ Em. Gaudin.
19. «Ἄγνωστα πατριωτικὰ φυλλάδια καὶ ἀνέκδοτα κείμενα τῆς ἐποχῆς τοῦ Ρήγα καὶ τοῦ Κοραΐ. Ἡ φιλογαλλικὴ καὶ ἡ ἀντιγαλλικὴ προπαγάνδα», *ΕΜΑ* 15/16 (1965/1966) 125-329.
Μόνο σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ ἀνατύπων. Ὁ τόμος τῆς Ἐπετηρίδας κυκλοφόρησε φωτομηχανικὰ τὸ 1997.
Ἀναφέρεται στὰ φυλλάδια «Πρὸς τοὺς Ρωμαίους τῆς Ἑλλάδος», «Σποχασμοὶ ἐνὸς Φιλέλληρος», «Νέος Ραψάκης» κ.ἄ.
20. «Ἐνα περιζήτητο κερκυραϊκὸ χειρόγραφο: ὁ κώδικας τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Περραιβοῦ», *Πρακτικὰ Τρίτου Πανωνίου Συνεδρίου, 23-29 Σεπτεμβρίου 1965*, τ. 1, Ἀθήνα 1967, σ. 47-57.

21. «Θούρια καὶ προκηρύξεις τοῦ Εἰκοσιένα σ' ἓνα χειρόγραφο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας», *Θησαυροίσματα* 4 (1967) 177-189.
Περιέχονται μεταξύ ἄλλων ἄσματα καὶ θούριοι τοῦ Κοραΐ, τοῦ Ρήγα κ.ἄ.
22. *Ρήγας Βελεστινλῆς-Φεραῖος*, τ. Α'-Β', Ἀθήνα, Ἄπαντα τῶν Νεοελλήνων Κλασσικῶν, 1968.
23. «Ἐκδόσεις καὶ χειρόγραφα τοῦ "Σχολείου τῶν ντελικάτων ἐραστῶν"», *Ὁ Ἐρμιαστῆς* 8 (1970) 302-323· βλ. καὶ 9 (1971) 71.
24. «Ρήγας ὁ Βελεστινλῆς — Μιὰ ἱστορική τοποθέτηση τοῦ δραματιστῆ τῆς οἰκουμενικότητος», *Δημιουργίες τχ.* 11-12 (1971) 97-102.
25. «Κείμενα καὶ χειρόγραφα τοῦ Βηλαρᾶ καὶ τοῦ Ψαλίδα. Δυὸ κορυφαῖοι τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ κ' ἓνα βιβλίο τους ποὺ ἔμεινε ἀνέκδοτο», *Νέα Ἐστία* 94 (Χριστούγεννα 1973) 51-70.
26. «Ἡ "Ἀνοιξη" τοῦ Βηλαρᾶ καὶ τὸ ἰταλικό της πρότυπο. Ἀπὸ τὴν ἰταλικὴ "Ἀρχαδία" τοῦ Metastasio καὶ τοῦ Parisi στὴν Ἡπειρο τοῦ Βηλαρᾶ καὶ στὰ Ἐπτάνησα τοῦ Μάτεση», *Ὁ Ἐρμιαστῆς* 11 (1974) 627-648.
27. «"Ὡδὴ ἐπινίκιος τῶν Ρώσων". Ἑλληνικὸ στιχοῦργημα τοῦ 1812», *Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher* 21 (1971-1974) 287-329.
Σχολιασμένη ἔκδοση τοῦ στιχοῦργήματος.
28. «Ἰδεολογικὲς ζυμώσεις καὶ συγκρούσεις», *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους*, τ. ΙΑ', Ἀθήνα 1975, σ. 433-451.
Ὁ λόγος κυρίως γιὰ τὴν ὕστερη Τουρκοκρατία.
29. «Ὁ Βενιαμὴν Λέσβιος στὴν Πόλη καὶ στὴ Σμύρνη [= στὸ Βουκουρέστι]», *Αἰολικὰ Γράμματα* 7 (1977) 278-284.
30. «Les Grecs de Constantinople et la vie intellectuelle à l'âge des Drogmans», *Istanbul à la jonction des cultures... Actes du Colloque international... (Istanbul 1973)...*, éd. de l'Association Intern. d'Études du Sud-Est Européen (AIESEE), Bucarest 1977, σ. 133-142.
Ἀναδημοσιεύτηκε στὸ π. *Λύχνος*, revue de culture grecque, 1989, ἀρ. 39, 48-56.
31. *Rigas, un patriot grec din Principate*, București 1980.
32. «Θούρια τοῦ Ρήγα (τυπωμένα τὸ 1798) καὶ χειρόγραφα τοῦ Βηλαρᾶ», *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 56 (1981) 299-312.
33. «Manuscripts, livres, imprimeries et maisons d'édition», *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 32/1 (1982) — XVI. *Internationaler Byzantinistenkongress. Akten*—, 393-480.

- Ἀναδημοσιεύτηκε στὸ π. *Λύχνος*, revue de culture grecque, ἀρ. 33-36, 1987-1988 καὶ σὲ ἀγγλικὴ ἀπόδοση στὸ *Modern Greek Studies Yearbook* 2 (1986). Γίνεται ἀναφορά στὴν ἴδρυση τυπογραφείων καὶ στὴ διάδοση τοῦ βιβλίου καὶ κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ.
34. «Ἀπάνθισμα ἔργων καὶ ἐπιστολῶν Ἀδαμαντίου Κοραΐ», *Διαβάζω* — Ἀδαμάντιος Κοραΐς, Ἀφιέρωμα— τχ. 82 (1983) 12-18.
Ἀναδημοσιεύονται σελίδες τῆς Εἰσαγωγῆς τοῦ ἀρ. 9.
35. «Ἐπιστολὲς τοῦ Κοραΐ στὸν Πρωτοψάλτη», *Νέα Ἔστια* — Ἀδαμάντιος Κοραΐς (1748-1833), Ἀφιέρωμα— 114 (Χριστούγεννα 1983) 119-135.
Ἀναδημοσιεύονται σελίδες τῆς Εἰσαγωγῆς τοῦ ἀρ. 9.
36. «Ἡ Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ Κοραΐς», *Πρακτικὰ Συνεδρίου «Κοραΐς καὶ Χίος» (Χίος, 11-15 Μαΐου 1983)*, Τόμος Α', Ἀθήνα 1984, σ. 223-258.
37. «Ρήγας καὶ Marmontel», *Ἑλληνογαλλικά. Ἀφιέρωμα στὸν Roger Milliet* γιὰ τὰ πενήντα χρόνια τῆς ἐλληνικῆς παρουσίας του, Ἀθήνα 1990, σ. 121-157.
Στὸ ἀνάτυπο ποῦ κυκλοφόρησε τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1992: «Διορθώσεις καὶ Προσθήκες».
38. «Ἡ σημαία, τὸ ἔθνος καὶ ἡ σφραγίδα τῆς “Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας” τοῦ Ρήγα», *Δελτίο Ἑραλδικῆς καὶ Γενεαλογικῆς Ἐταιρίας Ἑλλάδος* 8 (1992) 347-388.
39. «Ἄγνωστα νεανικὰ χειρόγραφα τοῦ Ρήγα», *Πρακτικὰ Β' Συνεδρίου «Φεραὶ — Βελεστίνο — Ρήγας», Βελεστίνο 2-4 Ὀκτωβρίου 1992, Ὑπέροια 2* (1994) 563-575.
40. — (Ἐπιμ.), *«Ἐφημερίδες», ἡ ἀρχαιότερη ἐλληνικὴ ἔφημερίδα ποῦ ἔχει διασωθῆ, Βιέννη 1791-1797. Ἐκδότες: οἱ ἀδελφοὶ Μαρκίδες Πούλιου, Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ΚΕΜΝΕ, Ἀθήνα 1995 (τ. 1-6).*
Φωτομηχανικὴ ἀνατύπωση τῆς Ἐφημερίδος μὲ προλεγόμενα, σημειώσεις, εὑρετήρια κτλ.
41. «Ἐνα ἐγχειρίδιο φαναριωτικοῦ μακιαβελισμοῦ», *ΕΜΑ* 10 (1960) 1-12.
Κείμενο ἀδημοσίευτης ὀμιλίας τοῦ 1965 ποῦ πρωτοδημοσιεύεται τὸ 1997 στὴ φωτομηχανικὴ ἀνατύπωση τῆς Ἐπετηρίδας τοῦ 1960.
Πρόκειται γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἀθαν. Χριστόπουλου «Πολιτικὰ Σοφίσματα».
42. «Φαναριώτικα ἐγχειρίδια Πολιτειολογίας καὶ Πολιτικῆς», *ΕΜΑ* 10 (1960) 241-255.
Κείμενο ἀδημοσίευτης διάλεξης τοῦ 1967 ποῦ πρωτοδημοσιεύεται τὸ 1997 στὴ φωτομηχανικὴ ἀνατύπωση τῆς Ἐπετηρίδας τοῦ 1960.